رڼې او ښکلې

Ketabton.com

ویوال

اجمل اټک (یوسفزی)

کال 1379، تله

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړنې:

|||||||||||||||||||||||||||||||

د کتاب نوم: رڼې اوښکې

ویناوال: اجمل اټك "یوسفزی"

کمپوز او ډیزاین: ذبیح الله "وردگ"

د کمپوز ځای: میرزا خان کمپوزنگ سنټر گل حاجي پلازه، دویم منزل، 208 نمبر دفتر

د چاپ شمېر: (500) ټوکه

نېټه: 1379 لړم

خپرندوی: د خښبي کلتوري ټولنه

د بیا خپریدا واك یې له نوموړې ټولنې سره خوندي دی.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترون

خپلې قدرمنې، درنې او پښتنې مور ته!

چې د سر وېښته يې د سره اوښتون څپېړو او نادودو، زما د روزنې او سوکالۍ په هيله له وخته مخکې سپين کړه.

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اجمل د هينداري انځورونه

د ځو شېبو لپاره د فکر و خيال خلوتکدې له لارې شئ، هلته مراقبه او له ذهني تزکېې وروسته د هيلو او عواطفو په سترګو د شاعرۍ نړۍ ته ورننوځئ، نفساني رجحانات د غيور فقر په زنځيرونو وتړئ، د زړه هينداره په هغو اوښکو ومينځئ چې لا راڅڅېدلې نه وي؛ نو هله به درڅرګنده شي، چې د ختيځ نوميالی فيلسوف علامه اقبال رښتيا ويلي:

شعر را مقصود اګرادم ګر ست

شاعری هم ورث پيغمبرست

شاعر د پيغمبرانو عليهم الصواه و السلام په ميراث کښېنول دومره وړه خبره نده، شپې رڼول، له ستورو سره راز و نياز، نړۍ ته بل ډول کتل او له فن نه د سپېڅلي انساني هدف داسې هينداره جوړول چې راتلونکي نسلونه پکې خپل مخ وګوري د شاعر او فنکار نصب العين دی خو اوس زما تر مخ د ځلمي فنکار اجمل يوسفزي د زړه ټوټې پر تې دي، او دا مې پر ځان باور دی، چې انصاف به ورسره ونکړای شم، ځکه زه متاسفانه د صاحب طرز اديب او ليکوال استاذ صميم غوندې د کامې هم نه يم، چې په \"کاموااله تعلی\" ځان وژغورم خو توکل پر خدای(ج).

کله کله څه چې ډېر وخت لوستونکي د يوه شعر په باب داسې فکر کوي، چې شاعر زما د زړه خبره کړې، حال دا چې شاعر خپل چاپېريال او مافی الضمير په ټکيو انځور وي، د دردونو، محيطي پېښو او نهيليو هماهنګي يو داسې شکل خپل کړی، چې:

بېلتانه په غم شريك کړم د غمجنو

د هر چا په غاړه ژاړم لکه نی

شاعر خپله مستي يا نيستي، شور ولولې او د احساساتو غورځنګ د استغراق پر پولو وروارړوي، او داسې انځورګر او عکاس ترې جوړی شي چې د حمزه بابا په وينا:

اوس چې هره بې لوټه وايمه پند شي

که نه! شاعر غريب د ځان له غمه مړ دی، نه د جهان خو چې ځان ترې اجتماعي او ټولنيز شوی؛ نو له خوښۍ نا خوښۍ پرته د هر چا د زړه خبرې کوي، او دا ځکه خوله فنپارو د شاعر شخصيت ډېر په زړه پورې ښکاري، په حاضر

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې غايب له خپلو نه پردي او په پردو کې خپل، او همدغه يقين مې په اجمل يوسفزي هم راڅي، ځکه په دومره کم عمرۍ کې له طالبانو سره تر شيبر اوښتل، د مرګ له کومې نه تر حبس او بيا په حيرانوونکی ډول له دېر ربړنه وروسته آزادېدل هغه ځانګړنې دي، چې د ده د لېونۍ پوهې (شاعرۍ) مست غورځنګونه يې ګڼلی شو.

يك تنها به په خونخوارو لا رو تلل ځوك

د اجمل يوسفزي د شاعرۍ په باب څېړنه او نقد به ځکه بې وخت وي چې شعر د مېوې غونډې د شاعر د ونې له رسېدو سره جوخت ګامونه اخلي، او پخيږي، او که له چا سره شك وي؛ نو په حمزه بابا به يې سپينه کړو، چې:

پخې بياتي به د وختونو په تنقيد شي زما

چې لاله کيفه ځينې کم ته راوتلی نه يم.

تخيل، رنګيني، پيغام، ښکلا او هنري ادا که د شعر لوازامات وي، نو ښاغلی اجمل پدې تول پوره خيږي، که څه هم زمونږ د زخمي هېواد لپاره خو يوازې د سولې او امن پيغام بايد هدف وي، او که مې نه ګرموئ، نو بايد دا هر څه د اسلام د مقدس دين تر بنسټونو لاندې وي، ځکه افغانانو د ترقي پسندۍ د افکارو مزه وڅکله، چې تر اوسه مې لانشه ماته نده، نو ځکه دې زمونږ د هېواد فنکار او شاعر پخپلو زمزمو کې خپل مقدسات نه هيروي، حرکات، تلميح او د ادبي فنونو نور اصناف د شاعرۍ د تداوم او رنګينۍ اساسات دي، اجمل يوسفزی هم دغه ارزښتونه نه هېر وي، او د ادب د نورو زرګونو عقيدتمندانو غونډې يې په درنيښت يادوي:

يو غزلبوله زمزمه د مينې

د خړ خپبر په سردرو تېره شوه

د اجمل پدې ټولګه کې ما ته څه نا څه نظمونه د لېوني فلسفي مرحوم غني خان په تاثر ښکاره شول، او هغه قادر الکلامه شاعر چې څه ډول الفاظ د خپل فکر غلامان کړي وو، اجمل ورسره هم له همدغسې بې پروايي نه کاراخيستی، خو د پښتنو پلار خوشال بابا هم پر شعر همدغسې ګوزار کړی، او پخپله رندانه ژبه وايي:

رنګ زما د شعر هېڅ سره سم ندی

لکه سپي را پسې ګرځي په دنبال

اجمل يوسفزی چې د ژوند د کوم د ورشېبې اړوي، هغه د احساساتو د توپاني کېدلو او د دغې نفسياتي څپې له اوښتلو وروسته د يو ډول انفعال او ندامت امتزاج را منځته کوي، او پدې باب ما ته د خپل عالم او فاضل استاذ علامه رشاد يوه خبره را په زړه شوه، هغه درانه يو ځل په ټولګي کې راته وويل، چې د ليسو لسم ټولګي د پښتو درسي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتاب چې مې تصنیفاوْ؛ نو ما ترې ټول عشقي اشعار په قصدي ډول ويستلي وو،او هغه د دې لپاره چې د شاګردانو د اوخت د احساساتو او غرېايزو د تشديد وي، نو په متبادل ډول مې ورته ديني، تاريخي او اجتماعي مسايل په مضمون کې ځاى پر ځاى کړي وو، او تر څو چې په تدريسي بنسټونو کې انحراف نه وي، د شخصيت د تکامل او پشپړتيا مسؤوليت په ښه ډول سر ته رسي.

اجمل يوسفزي چې ژوند ته سترګې پرانيستې، پخپل کور کې يې د پلار شهادت، هجرت او په زرګونو داسې فجايع ليدلي، چې روسانو او د هغوی ګډاګيانو رامنځته کړي؛ نو ځکه يې شخصيت د هېواد د مستقبل لپاره په زړه پورې فرهنګي نوښتونه رامنځته کولی شي، او پدې کچه ځوانی هم حق لري، چې ووايي:

عشقه سلامونه چې سلطان دې کړم

لمر دې کړم شمله دې کړم اسمان دې کړم

ډېرې ککرۍ مرګ خاورې کړېدي

تازه کړم مجنون ژوندی د استان دې کړم

نو مبارك موشه، دا اجمل يوسفزی او دا يې د زړه ټوټې او د زړه ښيښې، زما هيله دا ده، چې که مې يې کماحقه درناوی نه وي کړی، نو رانه دې خيرنې شوې او ماتې شوې هم نه وي.

ناګار

شوال المكرام /1420/23

ننګرهار پوهنتون استوګنځی

درونټه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګران اجمل جان يوسفزي ته

د يوې لنډې سريزې په ځای، دا لاندې غزل ډالۍ ده.

عبدالوکيل اتڼ

زما د پلار د ځالې بازه

زما محمود زما ايازه

يې تسل مې د تپې زړګي

زما دوست زما همرازه

تا د (ليونی) له جامه څکلي

رنديې مست يې بې نيازه

لکه بحر د روند، کراريې

ستاسينه ډکه له رازه

ته چې راغلې د ليلې له غيږې

غاړه کږه ورمه له نازه

9/ 18 / 2000

پېښور تاکال دوشنبه

د ليلې دښتې په ګمنامو سپاهيانو کې شمېرل شوی اجمل جان درې مياشتې وروسته ژوندی راستون شو-اتڼ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیلیزې پرځای

له سلامو او نمانځنو وروسته.

د چا خبره په ژوندونې مې محشر ولید، که څه هم د کربلا له مېدانه مې سر روغ راوویست خو یوه لومړنی شعري ناچاپه ټولګه مې د زرګونو شازلمیانو په وینو لړلې په لېلې کې پرېښوده.

که له یوې خوا مې د شازلمیانو شهادت ژړوي له بلې خوا مې ټولګه هم ارام نه پرېږدي.

دغه ماتې ګوډې کرښې چې تاسې یې په \"رڼې اوښکې\" کې لولئ دغه زما د ژوند د راز او نیاز کرښې وبولئ او دا حق هم چا ته نه ورکوم چې هغه دغه په کې وکړي د فن له مخې ښايي کره کتونکي په خپلو برېتو لاس وهي او ووايي چې نیوکې او ستاینې زمونږ حق دی چې پرې یې وکړو. زه دا وایم چې که خوندوروي او یا بې خونده خو زما د زړه کرښې دي او ماته خوند راکوي، او په همدې کې مې د ژوند، مینې او عشق هغه بې بري راز هم پروت دی چې پرته زما د زړه او څښتن تعالی له ذاته اّن خپله معشوقه مې هم پر ما پوه نه شوه چې زما ورسره مینه وه!؟

نور تاسې درانه

او خپله خوښه مو

ستاسو اجمل

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بختور

سترګو سترګو ته تصویر ناتمام راغی

چا وې یار دی ژرمې خولې ته سلام راغی

د توحید توري مې وویل مسلمان شوم

ستا د عشق د برکته الهام راغی

بت شکن شوم د کعبې بدرنګان وژنم

چې سینې ته مې د ښکلیو امام راغی

ستا پر مخ د تور زلفو وریځې بار شوې

نا ببره سره غرمه کې ماښام راغی

بیا د سترګو د خمانو پیالې اړوم

لوند ګریوان مې په نظر کې ډک جام راغی

ما ویل اوس به مې تړي شکر دی خدایه!

د خورو زلفو کړۍ کړۍ لام راغی

نن به زنه را تړي مرګ مې علاج دی

بختور یم په آسمان آرام راغی

زمری 5

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

آسمانونه

هر څه نه چې ګلونه جوړوم

ليونى يم زنځېرونه جوړوم

ما مه ولئ په کاڼو ايينه مخو

انځور ګريم تصويرونه جوړوم

د مينې بدخشان مې چالوټلى

چې له اوښکو سره لالونه جوړوم

د يار د ښکلا لمر نيسم ملګرو

چې په شونډو آسمانو نه جوړوم

/ 1377زمرى / 5

ولور

سړ سپين غر ماکسي کميس نه لري

واورې ونه ورېدې

مست، مست سيندونه چپ دي

د اتڼو په څېر سړ نه غړمبيږي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ګونګې، ګونګې شول

لکه د پېغلې چې رانجه تېر شوي

دا کال بې شانه وچکالي راغلې

کوکنارو ګل ونه که، جل ووهل

او په کامه کې هم د ګوړو، ګنو خونده نشته

خېر

زلمي ټول، پنجاب ته تللي

او

هلته به خښتې اچئ

چې ستا ولور پوره کړي.

د ګران هېواد د سختې وچکالۍ کال 1379

ټليفون؟!

ستا د سترګو د رمزو خبرې خوند راکوي

والله د دې نه هم ډېر

ستا د لاسو اشارتو خبرې خوند راکوي

لنډه په دا چې؛

دومره کېفونه ماته کله بخښي

چې دې ونه وېنم

او

په ټليفون باندې له ماسره خبرې کوئ

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

غـلا

نن اعتبار ستا په سبا نه کوم

کافرې بس د سود سودا نه کوم

سترګې ترم چې ښکلي ونه وينم

نور په هغه او دا ژړانه کوم

درواغ دې منمه بادوه يې آشنا

باور دې هېڅ نور په رښتيا نه کوم

باده د يار د پلونو خاورې راوړه

د رندو سرګو مې دوانه کوم

د اوښکو جرګې

راځئ د خپل تقدير تېر ونيسو

هلئ د ژمي مازيګر ونيسو

سر به د اوښکو ګرېوانه کې ټيټګ کړو

ګونډېکه خدای کول ګوهر ونيسو

د صبر ونې مو په زړه کرلي

په نن سبا کې به يې ثمر ونيسو

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځي آشنا، راځئ ای تللو اوښکو

د انتظار پر بڼو غر ونیسو

اوښکې جرګه، جرګه د یار پر غاړه

پر یو ځي ګونډې مرورونیسو

لکه هنداره کې تصویر ښکاره شي

بڼې وهئ که نن سحر ونیسو

د کنړ سین سندریز شور وړی دی

ځو اباسین ته چې ګودر ونیسو

جهانونه جوړم

شاعر یمه کاږه واږه فکرونه جوړم

څېره کښ یم طبیعت نه تصویرونه جوړوم

بې آبه مو کر کیله د زړه پر ځمکو کړې

فنکاریم د خپل انده سره ګلونه جوړوم

د ذهن ښامار وژنم اژدها را ایله ومه

په ماتوګوډو کرښو جهانونه جوړوم

بې شمیره ملکې مې د خیال تارونه اوبدې

د شعر پېغلې ته نوي لباسونه جوړوم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه بادیم نه پیچومی، نه سین نه اباسین یم

یو غرېیم له هر څه نه غورځنگونه جوړوم

ښکار

عشق د سر سوری راسره په هره لار روان دی

لکه میږی له ځانه غټ راسره بار روان دی

بېلتونه روح را نه جلا ځغلي تر شانه گوري

لکه سور هیبت وهلي روس کتار روان دی

په صراط پل باندې مې زړه پخپله خوښه بیایي

لا تر ویښته هم لېونی پر نری تار روان دی

شونډې لاسونه سترگې سرې دلته هر یو خوښوي

زمونږه کلي کې همدغه شانې ښکار روان دی

غزل

د مطرب گوتې روسي بم رېبلي

چې رباب نشته زړونه غم رېبلي

دغه بې وخته خاورې شوي ځواني

دلته په ظلم یو صنم رېبلي

مړه مینه ښه ده نه د بل په برخه

چې ورته گورې دم په دم رېبلي

د اجمل زړه او فکر دواړه خدایږو

د چا خمارو په ستم رېبلي

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه دی

سوی په اور باندې لړمون ښه دی

دلته له هر څه نه جنون ښه دی

ژاړه چې پوښې د یار په قدر

مینه کې تل آشنا بېلتون ښه دی

هره شېبه شېبه چې لارې څارې

په تمه تمه کې ژوندون ښه دی

چې نه ننګ او نه غېرت ولري

څوک وای همداسې هم پښتون ښه دی

تله-لومړی-1379

پیښور

ګودر

د ګودر څنګ کې پرون

روسی لښکر تیر شوی

نوره به نه ځې هلته

دا نن خبره نه شوې؟!

هغه کوچۍ پېلغوټې

لار کې خړماڼ

وهلې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماین

د تورو غرو لمن کې

هاله کنډرو پورته

زړو قبرونو سره

ما د ښیښو ښکارته!

چل چلکي جوړول

خو

اوس روسي نامردو

زما ښکار له پاره هلته کې ماین ینبي دي

حمزه بابا

د زړېه سر مې سره لمبه تېره شوه

سوړ او سیلي کې خاطره تېره شوه

د تخیل هېنداره پرې وتله

ترې د جانان ښکلې څېره تېره شو

منګلې مه ماته وه بخته زما

خیر دی که نن دې پېمانه تېره شوه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه په پاڼو کې ساتمه آشنا

د مينې داغ که زما نه تېره شوه

د غزلبول خيبر په خړو درو

څه غم لړلې حادثه تېره شوه

1376سلواغه / 25/ خيبر

سندرې

په اورنو کې سندرې، په ويرونو کې سندرې

آشنا په مونږ فرض کړي کړاونو کې سندرې

د تورو سکرو توري د غزلونو شينکي کاږي

د سور وطن پر ځمکه تنورو کې سندرې

پخوا يوه ميوند، کې نن په هره دښته وايي

پېغلې غرونو کې سندرې په رغونو کې سندرې

په ژبو سره داغونه او پر شونډو پرهرونه

ځليږي آننگيو هم مخونو کې سندرې

ودونو کې مو نوی دود په ساندو ورګډ شوی

پښتنې ښځمنې وايي مرګونو کې سندرې

آهنګ شته لا هر څه کې، بس يو (يون) له خدايه غواړي

په کڼکو کې سندرې په ځرمنو کې سندرې

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د څڼو سیوري لاندې زلمیان په ګډه وایي

په چك چكو كې سندرې، اتڼونو كې سندرې

لېونی

یو زه یم لېونی بل مې جانان دی لېونی

په مینه محبت كې درست جهان دی لېونی

خاموشه سمندر دی په څپو څپو غورزي

سینو كې ولولې د عشق توپان دی لېونی

په ښار بیابان كلي كورو كې لېوني دي

په ستورو په سپوږمۍ ډك شین آسمان دی لېونی

د ګلو د بلبلو د ښكلو په ورمو كې

یوازې اجمل نه ټول ګلستان دی لېونی

/ 1376وری / 24 قندهار ښار

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمن

د مينې په رنځ پروت يم د حسن دوا غواړم

یاره یوه لپه خوږمن زړه ته دعا غواړم

ملنګ يم بينوا د رګاګانو سترې کړی

ځولۍ غوړوم زه نن خپل آشنا نه سخا غواړم

نظر ته مې له وړانګو چې جانانه جوړه وله

د شنه آسمان لمن کې سپوږمۍ نه زه تا غواړم

اوښلن سمندر راغی د سترګو پر بڼو مې

د درست عمر ژړا باندې یوه خوله خندا غواړم

څه قبلوي

نه مې وژني نه ژوندون قبلوي

یاره نه وصل نه بېلتون قبلوي

عشق بېله سودا بېله دنیا ده

نه ټنۍ او نه جنون قبلوي

نه خوښي راکوي نه ژړا تل

نه غمو نه نه سکون قبلوي

مینه څه ده لېونتوب، لیونتوب

نه یو فکر نه ترون قبلوي

/ 77زمری / کامه ښخیو کلی

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسوايي

نوره دې آینه کې د جام پریوتو

شور شو میخانه کې خیام پریوتو

شونډو نه دې جوړ مسکي ګلونه شول

یاره په سجدو شو امام پریوتو

اوس لامستۍ واخستم بې خوده شوم

زړه کې مې د مینې الهام پریوتو

اوس به سر په دار شي اجمل وګورئ

راغله رسوايي شوه الزام پرېوته

ګیلې

راشه له سترګو مې تیارې لرې کړه

خورې د غم تورې پردې لرې کړه

تر څو به څپي مونږ سیلۍ د هجر

راځه راځه ګلي پلمې لرې کړه

راشه یو دم مې د وصال لمبه کړه

بیا د وربله دې ایرې لرې کړه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه پوښتني ته بندي دې یمه

د مین پښو نه زولنې لرې کړه

خیر په خندا او په مسکا شه ورته

د خوار اجمل له زړه ګیلې لرې کړه

پښتنې پروین ملال ته!

ګل شوم د اغزو لمن کې پریو تم

بخته! د لمبو لمن کې پریوتم

ډېر مې زړه په خیال تصور وخندل

ښه د کړاو لمن کې پریوتم

زغم د پښتنې حیا مجبور کړمه

نن د پښتنو لمن کې پریوتم

ټول عالم شو ګیردي او مونږ خواران

آه! د شوګیرو لمن کې پریوتم

اوښکې مې تسبح وي تر سهار، سهار

غمه! د سجدو لمن کې پریوتم

دومره خو لا سترې خیاله نه یمه

نه چې د درخو لمن کې پریوتم

یاد د خوږې مینې را تر سترګو شي

خدایه د غمو لمن کې پریوتم

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما قتلوي

په سرو شونډو نن بیا ما قتلوي

سرې تورې دي لیلا ما قتلوي

بختور یم چې په خپل لاس سبا یار

په خوښي او په خندا ما قتلوي

ځل بل تورو سترګو کې چړې دي

قصاب نه دی آّشنا ما قتلوي

پر بڼو باندې مېلمه دی د یار څور

په سلا او دلاسا ما قتلوي

/ 14وری / 1376 کویته سرانان

لیلې ته!

قصاب لکه پسونه افغانان حلالول

شمال کې ظالمانو انسانان حلالول

نسیم خوشبویي راوړه شمال نه د سرو وینو

خزان چاړه په لاس تازه ګلان حلالول

د عشق لېوني ترږي د خونخوارګو توکې ښکیل شول

د مینې په سزا یې پتنګان حلالول

اجمله غرو رغو کې زرکانو وژل

تېس چې په دوکه باندې بازان حلالول

– 1377مزارشریف

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مینې زمزمه

د ژوند شېبه په ځغلیدو تېره شوه
لکه سیلۍ د مخ په تلو تېره شوه

قاتلو سترګو ماشوم زړه کړشهید
د بورې مینې په سلګو تیره شوه

یوه لمبه د سپینکي مخ مې پر زړه
لکه د لمر په پرېوتو تېره شوه

یو غزلبو له زمزمه د مینې
د خړ خیبر پر سردرو تېره شوه

دنیا د مینې په خوښۍ تېریږي
په خوار اجمل په ژړېدو تېره شوه

Download from: ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هجر شپې

نه راځي نظر ته اشنا نه راځي

ځکه مې په خوله هم خندا نه راځي

تېر د دنيا عمر په ما خوار شولو

يو د مينې يار هم په خوا نه راځي

څه څه پر ما تېر شول څوك خبر نه شول

شمه يم په چغو ژړا نه راځي

پل به د آشنا په سترګو ښکل کړمه

داسې شېبې کله په ما نه راځي

عشق آباد نېسا هوتل

/ 25زمرى / 1378

Download from: ketabton.com

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library